رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

नेपाली | نيبالي | التَّحْذِيرُ مِنْ بِنَاءِ المَسَاجِدِ عَلَى القُبُورِ

चिहानमाथि मस्जिद निर्माण नगर्न चेतावनी

आदरणीय शैख

अब्दुल अजीज बिन अब्दुल्लाह बिन बाज (रहिमहुल्लाह)

التَّحْذِيرُ مِنْ بِنَاءِ المَسَاجِدِ
عَلَى القُبُورِ

चिहानमाथि मस्जिद निर्माण नगर्न चेतावनी

لِسَمَاحَةِ الشَّيْخِ العَلَّامَةِ
عَبْدِ العَزِيزِ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ بَازٍ
رَحِمَهُ اللهُ

लेखः आदरणीय शैख

अब्दुल अजीज बिन अब्दुल्लाह बिन बाज (रहिमहुल्लाह)

بِسْمِ اللهِ الرَّحمَنِ الرَّحِيمِ

दशौं पत्र:

चिहानमाथि मस्जिद निर्माण नगर्न चेतावनी

अल्लाहको नामबाट प्रारम्भ गर्दछु, जो अत्यन्त कृपाशील र दयावान् हुनुहुन्छ। सबै प्रशंसा अल्लाहकै लागि हो। दरुद एवं सलाम (शान्ति र कृपा) अवतरित होस् अल्लाहका रसूल, अन्तिम सन्देष्टा मुहम्मद (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम) माथि।

तत्पश्चात्: मैले 'मजल्लत राबिततुल-उलूम अल-इस्लामिय्या' को तेस्रो अंकमा प्रकाशित (मुस्लिम मासिक समाचार) शीर्षक अन्तर्गत एक समाचार देखेको छु। जोर्डन हाशिमी राज्यको इस्लामी विज्ञान संघले रहिब गाउँमा हालै फेला परेको एउटा गुफामाथि मस्जिद निर्माण गर्ने योजना बनाएको छ। यो त्यही गुफा हो जहाँ पवित्र कुरआनमा उल्लेख गरिएका 'अहले कहफ' (गुफावालाहरू) सुतेका थिए। समाप्त।

अल्लाह र उहाँका सेवकहरूप्रति नसीहत (सल्लाह) दिने दायित्वलाई ध्यानमा राख्दै, मैले हाशमी अधिराज्यमा रहेको 'राबिततुल-उलूम अल-इस्लामिय्या' लाई सोही पत्रिका मार्फत एउटा सन्देश दिन उपयुक्त ठानें, जसको विषयवस्तु यस्तो छ: उक्त गुफामा मस्जिद निर्माण गर्ने उनीहरूको योजनालाई कार्यान्वयन नगर्न सल्लाह दिनु। किनभने, नबीहरू र धर्मी व्यक्तिहरूका चिहान वा उनीहरूका अवशेषहरूमा मस्जिद निर्माण गर्नु इस्लामिक शरीअतले पूर्ण रूपमा

निषेध गरेको र यसबारे कडा चेतावनी दिएको विषय हो। साथै यसो गर्नेहरूमाथि लानत (श्राप) पनि आएको छ; किनकि यो शिर्क (बहुदेववाद) का माध्यमहरूमध्ये एक हो र नबीहरू तथा धर्मी व्यक्तिहरूप्रति अतिवाद (गुलु) गर्ने मार्ग हो। वर्तमान परिस्थितिले शरिअतले ल्याएको कुराको सत्यतालाई प्रमाणित गर्छ। यो शरिअत अल्लाहबाट अवतरित भएको कुरालाई स्पष्ट पार्छ। त्यसैगरी, यो रसूल (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम) ले अल्लाहबाट ल्याएको र उम्मतलाई पुऱ्याएको सन्देशहरूको स्पष्ट र निर्णायक प्रमाण हो कि रसूल (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम) यसमा साँचो हुनुहुन्छ। जसले इस्लामी संसारको अवस्था तथा चिहानहरूमाथि मस्जिदहरूको निर्माण, तिनको अत्यधिक सम्मान, सजावट र तिनका लागि संरक्षकहरूको नियुक्तिका कारण उत्पन्न भएको शिर्क र अतिवाद (गुलू) लाई विचारपूर्वक अवलोकन गर्छ, उसले निश्चय नै बुझ्नेछ कि यी कार्यहरू शिर्कका माध्यम हुन्। इस्लामी शरीअतले यस्ता कार्यहरूलाई पूर्ण रूपमा निषेध गरेको छ र चिहानहरूमाथि निर्माण गर्नबाट कडा रूपमा चेतावनी दिएको छ।

यस सन्दर्भमा बुखारी र मुस्लिमले आइशा (रजियल्लाहु अन्हा) बाट वर्णन गरेका छन्, रसूल (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम) ले भन्नुभएको छ:

«لَعَنَ اللّٰهُ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى، اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ، قالَتْ عَائِشَةُ: يُحَذِّرُ مَا صَنَعُوا، قالَتْ: وَلَوْلَا ذَلِكَ لَأُبْرِزَ قَبْرُهُ، غَيْرَ أَنَّهُ خُشِيَ أَنْ يُتَّخَذَ مَسْجِدًا».

"अल्लाहले यहूदी र ईसाईहरूलाई लानत गर्नुभएको छ, किनकि

उनीहरूले आफ्ना पैगम्बरहरूको चिहानलाई मस्जिद (पूजास्थल) बनाएका थिए।" आइशा (रजियल्लाहु अन्हा) ले भन्नुभयो: "उहाँले उनीहरूले गरेको कामबाट चेतावनी दिनुभएको थियो।" उहाँले थप भन्नुभयो: "यदि यस्तो डर नभएको भए उहाँको चिहानलाई प्रकट गरिन्थ्यो; तर यस डरले त्यसो गरिएन कि कहीं त्यसलाई मस्जिद (पूजास्थल) नबनाइयोस्।" सहीहैन (बुखारी र मुस्लिम) मा आएको छ, उम्मे सलमा र उम्मे हबीबा (रजियल्लाहु अन्हुमा) ले रसूल (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम) लाई हबशामा देखेको चर्च र त्यसमा भएका तस्वीरहरूको बारेमा वर्णन गरिन्, तब नबी (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम) ले भन्नुभयो:

«أُولَئِكَ إِذَا مَاتَ فِيهِمُ الرَّجُلُ الصَّالِحُ؛ بَنَوْا عَلَى قَبْرِهِ مَسْجِدًا، وَصَوَّرُوا فِيهِ تِلْكَ الصُّوَرَ، أُولَئِكَ شِرَارُ الْخَلْقِ عِنْدَ اللَّهِ».

"जब तिनीहरूमध्ये कुनै धर्मी मानिसको मृत्यु हुन्थ्यो, तब तिनीहरूले उसको चिहानमाथि मस्जिद (प्रार्थनास्थल) निर्माण गर्थे र त्यहाँ ती (मृतक) का चित्रहरू बनाउँथे। यिनै मानिसहरू अल्लाहको नजरमा सबैभन्दा खराब सृष्टि हुन्।"

सही मुस्लिममा जुन्दब बिन अब्दुल्लाह (रजियल्लाहु अन्हु) बाट वर्णित छ, उनले भने: "मैले रसूल (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम) ले मृत्यु हुनुभन्दा पाँच दिनअघि यसो भन्दै गरेको सुनें:

«إِنِّي أَبْرَأُ إِلَى اللَّهِ أَنْ يَكُونَ لِي مِنْكُمْ خَلِيلٌ، فَإِنَّ اللَّهَ قَدِ اتَّخَذَنِي خَلِيلًا، كَمَا اتَّخَذَ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا، وَلَوْ كُنْتُ مُتَّخِذًا مِنْ أُمَّتِي خَلِيلًا، لَاتَّخَذْتُ أَبَا بَكْرٍ خَلِيلًا،

أَلَا وَإِنَّ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ كَانُوا يَتَّخِذُونَ قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ وَصَالِحِيهِمْ مَسَاجِدَ، أَلَا فَلَا تَتَّخِذُوا الْقُبُورَ مَسَاجِدَ، فَإِنِّي أَنْهَاكُمْ عَنْ ذَلِكَ».

"म अल्लाहको सामु यो घोषणा गर्छु कि तिमीहरूमध्ये कोही पनि मेरो घनिष्ठ मित्र (खलील) छैन। किनकि अल्लाहले मलाई आफ्नो खलील (घनिष्ठ मित्र) बनाउनु भएको छ, जसरी उहाँले इब्राहीम (अलैहिस्सलाम) लाई आफ्नो खलील बनाउनु भएको थियो। यदि म आफ्नो उम्मतबाट कसैलाई खलील बनाउने भएको भए, म अबू बक्रलाई बनाउँथेँ। सावधान! तिमीहरूभन्दा अघिका मानिसहरूले आफ्ना नबीहरू र धर्मी व्यक्तिहरूका चिहानहरूलाई मस्जिद (उपासना स्थल) बनाउने गर्थे। त्यसैले तिमीहरू चिहानहरूलाई मस्जिद नबनाऊ। निश्चय नै म तिमीहरूलाई यसबाट रोक्छु।" यस विषयमा धेरै हदीसहरू आएका छन्।

चारै प्रमुख फिक्ही विचारधाराका विद्वानहरूले चिहानमाथि मस्जिद निर्माण गर्नु वा चिहानलाई उपासना स्थल बनाउनु निषेध (हराम वा कडा रूपमा मकरूह) भएको बताएका छन्। उनीहरूले यस सम्बन्धमा रसूल (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम) का निर्देशनहरूलाई आधार बनाएका छन्। यो निषेधको उद्देश्य अल्लाहको एकेश्वरवाद (तौहीद) को संरक्षण गर्नु, शिर्कतर्फ लैजाने माध्यमहरू रोक्नु र उम्मतलाई ती गलत अभ्यासहरूबाट जोगाउनु हो, जुन अघिल्ला समुदायहरू (यहूदी र इसाईहरू) मा देखा परेका थिए, जहाँ उनीहरूले नबीहरू र धर्मी व्यक्तिहरूका चिहानहरूलाई उपासना स्थल बनाएका थिए।

अतः जोर्डनको इस्लामिक विज्ञान संघ (राबिततुल-उलूम अल-

इस्लामिय्या) र अन्य सबै मुस्लिमहरूको कर्तव्य भनेको सुन्नतलाई अपनाउनु, इमामहरूको मार्गमा चल्नु र अल्लाह तथा उहाँका रसूलले जसबाट चेतावनी दिनुभएको छ त्यसबाट सावधान रहनु हो। यसैमा नै मानिसहरूको सुधार, उनीहरूको सुख र उनीहरूको दुनिया तथा आखिरतको मुक्ति निहित छ। केही मानिसहरूले यसलाई 'अस्हाबे कहफ' को कुरासँग जोडेका छन्:

﴿...قَالَ ٱلَّذِينَ غَلَبُواْ عَلَىٰٓ أَمۡرِهِمۡ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيۡهِم مَّسۡجِدٗا﴾

"...जसले उनीहरूको मामिलामा प्रभुत्व प्राप्त गरे, तिनीहरूले भने: 'हामी तिनीहरू (असहाब अल-कहफ) माथि अवश्य एउटा मस्जिद बनाउनेछौं।" [अल् कहफः २१]

यसको उत्तर यसरी दिइन्छ: अल्लाहले त्यस समयका प्रमुख र प्रभावशाली व्यक्तिहरूले यस्तो कुरा भनेको उल्लेख गर्नुभएको छ, तर यो उनीहरूको कामलाई स्वीकार वा अनुमोदन गर्ने उद्देश्यले होइन। बरु यो त उनीहरूको निन्दा, दोष देखाउने र उनीहरूको कार्यबाट टाढा राख्ने (चेतावनी दिने) उद्देश्यले हो। यो कुरा यस तथ्यबाट प्रमाणित हुन्छ कि रसूल (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम), जसमाथि यो आयत अवतरित भएको थियो र जो यसको व्याख्यामा सबैभन्दा बढी जानकार हुनुहुन्थ्यो, उहाँले आफ्नो उम्मतलाई चिहानमाथि मस्जिद निर्माण गर्नबाट निषेध गर्नुभएको छ, यसबारे चेतावनी दिनुभएको छ, र यसो गर्नेहरूलाई लानत (श्राप) तथा निन्दा गर्नुभएको छ।

यदि यो कार्य जायज हुन्थ्यो भने रसूल (सल्लल्लाहु अलैहि

वसल्लम) ले यसबारे यति कठोर रूपमा निषेध गर्नुहुने थिएन, न त यति धेरै जोड दिनुहुने थियो कि यसो गर्ने व्यक्तिलाई लानत (श्राप) समेत गर्नुहुन्थ्यो, न त उहाँले उनीहरूलाई अल्लाहको नजरमा सबैभन्दा खराब सृष्टि भएको बताउनुहुन्थ्यो। सत्यको खोजी गर्ने व्यक्तिका लागि यो कुरा पर्याप्त र पूर्ण रूपमा सन्तोषजनक प्रमाण हो। यदि हामीले मान्यौं कि अघिल्ला समुदायहरूका लागि चिहानहरूमाथि मस्जिद निर्माण गर्नु जायज थियो भने पनि, हाम्रो लागि उनीहरूको अनुकरण गर्नु जायज हुँदैन; किनकि हाम्रो शरिअतले अघिल्ला सबै शरिअतहरूलाई रद्द (नासिख) गरेको छ। हाम्रा रसूल (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम) अन्तिम सन्देष्टा हुनुहुन्छ, र उहाँको शरिअत पूर्ण तथा सर्वव्यापी छ। उहाँले हामीलाई चिहानहरूमाथि मस्जिद निर्माण गर्नबाट निषेध गर्नुभएको छ; त्यसैले हामीलाई उहाँको आदेशको विपरीत जानु जायज छैन। बरु हामीमाथि उहाँको अनुसरण गर्नु, उहाँले ल्याउनुभएको कुरामा दृढ रहनु, र पुराना शरिअतहरू तथा मानिसहरूले राम्रो ठानेका तर उहाँको मार्गसँग विरोध गर्ने सबै कुरालाई त्याग्नु अनिवार्य छ। किनकि अल्लाहको शरिअतभन्दा पूर्ण कुनै पनि व्यवस्था छैन, र रसूल (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम) को मार्गदर्शनभन्दा उत्तम कुनै मार्गदर्शन छैन।

हामी अल्लाहसँग विनम्र प्रार्थना गर्दछौं कि उहाँले हामीलाई र सम्पूर्ण मुस्लिमहरूलाई धर्ममाथि दृढतापूर्वक अडिग रहन र अन्तिम रसूल मुहम्मद (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम) को शरिअतलाई वचन, कर्म, बाह्य र आन्तरिक रूपमा तथा जीवनका सम्पूर्ण पक्षहरूमा

मृत्युसम्म मजबुत रूपमा समातिरहन तौफिक प्रदान गरून्। निस्सन्देह, उहाँ प्रार्थना सुन्नुहुन्छ र अत्यन्त निकट हुनुहुन्छ।

अल्लाहको कृपा र शान्ति उहाँका भक्त तथा अन्तिम सन्देष्टा मुहम्मद (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम) माथि, उहाँका परिवार, समस्त सहाबीहरू (सहाबा) र प्रलयको दिनसम्म उहाँको सत्य मार्गको अनुसरण गर्ने सम्पूर्ण अनुयायीहरूमाथि अवतरित होस्।

***

ne397v4.0 - 04/06/2026

حرمين

رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

رسالة الحرمين

Message of The Two Holy Mosques

Guidance content for the visitors of the Holy Mosque and the Prophet's Mosque in languages.